

Maroniti imajo pet semenišč, kaloliški Greki imajo eno samo semenišče, in ravno tako tudi katoliški Armenci; pravoverci imajo tudi le eno semenišče in to v Der-Šerfeju.

Podučevanje v omenjenih zavodih, v katerih se večidel svečeniki in učitelji izrežajo, je brezplačilno — pa tako slabo, da iz teh izrejalšč ne pride ne en dober reznik, še manje pa dober svečenik. V navedenih izrejalščih se podučuje veliko; poleg arabščine, latinščine, laščine in francoščine, se uči tudi modroslovje, umoslovje in bogoslovje. Toda z lahko vestjo se sme reči, da ga v teh zavodih ni učitelja, ki bi bil kos svojemu nauku.

V veliko boljsem stanu je zavod v Anturi, ki so ga ustanovili č. oo. Lazaristi in pa v Gaziru, ustanovljen od očetov družbe Jezusove. Učni jezik v teh zavodih je francoski. Obadva omenjena zavoda imata zmožne in izvedene učitelje. — Ljudskih učilnic je v Libanonu zelo malo. Ves nauk je le v pisanji, branji in veroznanstvu. V Ramaru je pet normalk za dečke; šesta je le za dekleta, ktero so ustanovile sestre tako zvanega sv. Jožefovega reda. Pravoverniki imajo le eno samo dobro vredjeno šolo v Suk-El-Garbu.

Protestantje imajo v teh krajih še najbolj šole. Njihova šola v Abey-u se sme z vsako drugo protestantovsko v Nemčiji ponašati.

Druzi niso imeli do sedaj prav nobene šole; še le pred kratkem ustanovil jim je Davud Paša učilnico v Abey-u, ki se po svojem začetniku imenuje „Daoudiáš“. — Muhametanci so v jutrovih deželah še vedno v naj večji nevednosti in temi. Bojè se luči, ter mislijo, da bi pred blaženimi žarki vse oblaževavne omike za večno vtonili.

Tu imaš, dragi slovenski učitelj, le poveršno podobo o izobraževanju prostega ljudstva v jutrovih deželah, kakor sem jo posnel po dunajski „Zukunfti“, ktera pravi, da se bolj natančna slika iz enake dežele, kot je Turčija, ne dá posneti.

Ivan T.

Stari in mladi Slovenec.

Stari Slovenec. Star sem, doživel sem menda tudi. Pred nekaj leti so me hotli nekteri povzdigniti še celo na vladarski prestol slovanski, pa sedaj je potihnilo vse. Vidim, da se mi

tega ni več bati. In ti, sinko moj! si dorastel. Vedel si se doslej dobro, napredoval si nekaj časa že prav marljivo, bolje celo, kakor tvoj brat na jutru. Idi z menoj v hram*). Imam še nekaj, kakor se mi zdi, dobrega blaga. Izberi si ga; dati ti ga hočem. Ravnaj z njim v prihodnje, kakor veš in znaš.

Mladi Slovenec. Hvala, prelepa hvala bodi Vam, čestiti Oče! Česar sem želel, sedaj se ima zgoditi. Tolikrat sem mislil, kako naj ravnam, da si nekoliko opomore, pa nisem mogel, ker nisem imel. Vi imate še dokaj lepega blaga. Ker mi ga sedaj hočete prepustiti, blagor Vam! Obljubim, da ga bom obračal vedno Vam na čast, sebi pa v prid. Toda vsega — kar od kraja — nočem, pa mi ga tudi ni treba.

Oče. Toraj pravim, da si ga izberi.

A.

A.

Sin. Perva pismenka Vaša je tudi moja; ali jaz bi rad tudi prvo Vašo besedico, ki se glasi *a*.

O. Prav! Nekterikrat si jo že pisal, pa strahoma, kakor se mi je dozdevalo. *A* (scr. thema pronom. tertiae pers.) je tvoj *in et*, etiam, pa sed, vero, *da* ut itd. Piši in govori jo v vseh teh pomenih vsaj večkrat, in pusti svoj prepogostni *da-da-dá*, in *pa-pa-pa*!

Azbuka.

S. To je slovanska abeceda, bodi si cirilska, bodi si glagolska, po prvih dveh pismenih ali čerkah: alphabetum, kakor pravim jaz abeceda, in azbukovnik (azübukovínikü**), alphabetarium) je moj abecednik.

B.

Bagrú.

S. *Bagrú*, bagrénica purpura, vestis purpurea, byssus; bagrovú, bogrénú purpureus, bagriti — ovati, — se rubefacere, bagrenorodínú πορφυρογέννητος in purpura natus.

O. Namest *bager*, *bagren* — si rabil doslej škerlat, škerlatast, menda iz arabskega sikarlát, nem. Scharlach. Rus ima tudi *bager*, *bagrec* itd. (scr. bhadž urere).

*) Radices (1845) in Lexicon palaeosloven. (1862—1865) Miklosich.

**) ě beri kakor en, ť kakor on, ý na kratko kakor v besedi sít, ů kakor v besedi kes, ě kakor naše e v besedah vest, lep, ý skoro tako kakor nemški ü ali česki y.

Bajati.

S. Imam svoje *bajce* in *bajarje*, ki mi pripovedujejo vsakoršne *bajke* fabulae; zakaj bi ne rabil tudi glagola *bajati* fabulari, incantare, mederi. Metelko piše, da se z *bajati* incantare vjema *baliti* curare, mederi.

O. *Bajati* (scr. bhâ, bhas splendere, bhas loqui gr. *πη-μι*, lat. fari) imajo tudi drugi Slovani. In saj je brati že v tvojih brizinskih spominkih *balij* medicus zdravnik, in *balovanije* medicina zdravilo. Dosedanje tvoje zagovarjati, zagovarjavec mi pa celo ni všeč, ker ima svoj pomen.

S. Iz *bajati* je tudi *basni* fabula, incantatio, basniti, basnosloviti, basnoslovü mythologus, basnoslovije mythologia; pa basni slovit, dējati, tvoriti, zmišljati fabulas fingere itd.

Bedro.

S. Mislim, da je novoslovenski le srednjega spola, ne pa tudi ženskega, kakor imate staroslovenski *bedra* f. (In dial. neosl. est gen. fem. uti in boh. olim erat. Mikl. Rad. 2). Morebiti je *bedra* množno namesti pravičnega dvojnega števila *bedrê*, *bedri* kakor *roke*, *persa* itd.

Bezû.

O. Sicer izpuščaš r n. pr. čeda, češnja, čez, kjer ga drugi Slovani pišejo; v tej (scr. bah-is extra) pa ga imaš skoraj vedno.

S. Pisal sem časi že tudi *bez*, in čem ga rabiti poslej večkrat.

Besêda.

S. Skoraj poskočil sem, radovaje se lepih pomenov Vaše staroslovenske *besede*. Dostikrat se mi je tesna godila, kadar me je vabil sosed Nemec na kako „Abendunterhaltung“, v — se vé da — nemško „Kasino, Ressource, Soirée“; a sedaj vidim, da mi vse to lepo zaznamnja Vaša *besêda*.

O. *Besêda* (scr. bhas splendere, bhas loqui, Dobrovsky bezû in sêdêti) ima naslednje pomene: verbum, effatum, sermo, oratio, argumentum, conversatio, colloquium, lingua. Povém ti jih latinski, ker so lahko uméti.

S. Pač res. Izrek, izgovorilo — mi ni nikdar všeč bilo. Ima lepo *besedo*; beseda mu gladko teče; gremo v besedo, snočna beseda je bila prav krasna; bili smo v besedi, dans

imamo spet besedo; imava besedo, besedo sem mu dal; s to besedo ga je udaril, zmogel itd. Slovenska, latinska beseda; to je mož beseda itd. Pobral Vam bom tudi *besediti*, besedovati kom o čem, besediv eloquens, besedljiv disserendi cupidus, besedoven colloquens, besednik rhetor, besedovnik itd., ker so že tako moje, a pisal jih bom po svoje.

Zemljepisje v ljudski šoli.

§. 3.

Ravnina, višava in nižava, hrib, breg, dol, dolina, holm, grič, gorica, berdo, klanec, reber.

Na Ravnopolji so imeli Janezkov oče hišo, in okoli hiše vert, polje, travnike in loge. Vendar so mu oče pravili, da hodijo v goro po derva in da poleti živino gonijo na planine.

Rad bi bil tudi on poznal gorate kraje, in prosi očeta, da bi smel z njimi v goro, kedar pojdejo derva sekati. Oče mu dovolijo, in Janezek veselo teče z očetom, ko sekiro v roko vzamejo in se v gojzd napravljajo. Ko prideta s travnikov, začneta v goro stopati. Vroče jima prihaja, in Janezek si briše pot s čela; vendar veselo naprej skače, ker višje in višje stopata, in pogled se jima je odpiral na ravnino, na kateri je rastle rumeno žito, in na lepe zelene travnike. Postojita malo, in Janezek pravi: Oče, tukaj pa svet ni tako raven, kakor okoli naše hiše.

Oče. I kaj pa da ne. Vendar se imenuje svet, če nima posebnih in zdatnih višav ali nižav, ravno polje ali ravnina, dasiravno ni tako ravno, kakor po dvorišču. Če je pa svet precej višej kakor ravnina, se pa imenuje hrib. Manjši hrib je grič (ali holm), večji hrib pa gora; tedaj je gorica majhna gora. Poglej uni hrib tam, kjer zjutraj solnce zagledamo, kako se vzdiguje iz ravnine, kakor da bi bil iz tal skipel. Pravimo mu holm ali holmec. Na njegovem verhu stoji lepa cerkvena, in vas pod hribom se pa imenuje „Pod holmcem“. Po navadi pa imenujemo holm manjši hrib ali grič, in v domačem kraju je vsaka gorica gora, n. pr. Šmarjetna, limbarska gora.

J. Ali je breg tudi gora?